

Rapport

2021:2

Klassröstning i Sverige 2018

Freja Wessman

Valforskningsprogrammet

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

2021.05.26

www.gu.se/valforskningsprogrammet

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Valforskningsprogrammets rapportserie

Sedan 1950-talet genomför Valforskningsprogrammet empiriska undersökningar om den svenska demokratins tillstånd och utveckling. Rapportserien är vår viktigaste publikationskanal för att bidra till samhällets kunskapsförsörjning på demokratiområdet. Målsättningen är att sprida fakta och forskningsresultat som rör val och väljarbeteende till en bred publik av forskare, studenter, journalister, politiker och allmänhet.

The SNES Program Report Series

Since the 1950s, Swedish National Election Studies Program conducts empirical research on the condition and development of the Swedish democracy. The Report Series is one of our main publication outlets. The aim is to publish facts and research results about elections and voting behavior to a broad audience of researchers, students, journalists, politicians and the public.

Citering:

Wessman, Freja (2021). Klassröstning i Sverige 2018. Valforskningsprogrammets rapportserie 2021:2. Göteborgs universitet: Statsvetenskapliga institutionen.

Redaktör för rapportserien:

Henrik Ekengren Oscarsson

Klassröstning i Sverige 2018

FREJA WESSMAN
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet

Sammanfattning

Hur människors livsvillkor hänger samman med vad de röstar på har engagerat forskare nästan lika länge som demokratiska system har existerat. Historiskt har Sverige visat på en stark dimension av klassröstning, som dominerat andra sociala skiljelinjer i dess förklaringskraft. Klassröstningen har dock stadigt minskat i Sverige. Dessutom har det blivit allt svårare att mäta klassröstning i samband med att den sociala strukturen har förändrats. Det traditionella klassröstningsmättet Alford's index missar nyanser i både klass och partisystem. För att bidra till fler sätt att resonera kring människors livsvillkor och deras politiska beteende undersöker rapporten hur självupplevd klasstillhörighet står sig i relation till andra sociala och materiella faktorer i partivalet 2018, såsom hur vi lever och hur vi bor. Rapporten visar att klass fortfarande är en av de sociala faktorerna som har störst förklaringskraft. Istället för att dominera som förr får klass dock göra plats för andra viktiga faktorer med liknande förklaringskraft. Bland dessa finns arbetssituation i form av sektor och typ av anställning, könstillhörighet samt om man äger eller hyr sitt boende.

Summary

How people live and how they decide to vote has kept researchers busy almost as long as democratic institutions have existed. Class voting has been one of the most studied social cleavages in political science, and Sweden has historically shown a strong dimension of class voting. However, class voting has been in steady decline. It has also become increasingly difficult to find accurate ways to measure class voting as society has changed from industrial to postindustrial. Many classical methods of measuring class voting, such as Alford's Index, fails to capture the complexities of modern class and party systems. This report contributes to the class voting literature by examining how class identity correlates with party choice in Sweden 2018 and compares this with other social factors such as working and housing conditions. This report shows that class is still one of the most important social cleavages in Sweden. However, class seems to lose its dominating place at the top and is making room for other social cleavages with a similar correlation to party choice. Among these are working conditions such as work sector and type of employment, gender, and if you own or rent your home.

Bakgrund om klassröstning

Redan 1944 skrev Paul Lazarsfeld med kollegor: ”Hur en människa tänker politiskt beror på hur hon lever socialt. Sociala omständigheter bestämmer politiska preferenser” (Lazarsfeld, Berelson & Gaudet, 1944). Ett citat som kan sammanfatta den viktiga inriktningen av valforskning som undersöker hur människors livsvillkor hänger samman med deras politiska åsikter. När forskarna Seymour Lipset och Stein Rokkan (1967) undersökte vilka faktorer som kunde förklara hur människor röstar blev det tydligt att det fanns flera viktiga sociala skiljelinjer som hade förklaringskraft. En social skiljelinje (social cleavage på engelska) är sociala skillnader mellan människor som har en politisk relevans, såsom kön, klass eller religion (Oskarson, 1994). Lipset och Rokkan visade att klass som social skiljelinje var en viktig faktor för politiskt beteende i alla industriländer. Sverige har historiskt haft ett mycket starkt samband mellan klass och politiskt beteende, och ännu idag är dessa tendenser tydligare i Sverige än i andra länder (Oscarsson & Holmberg, 2016).

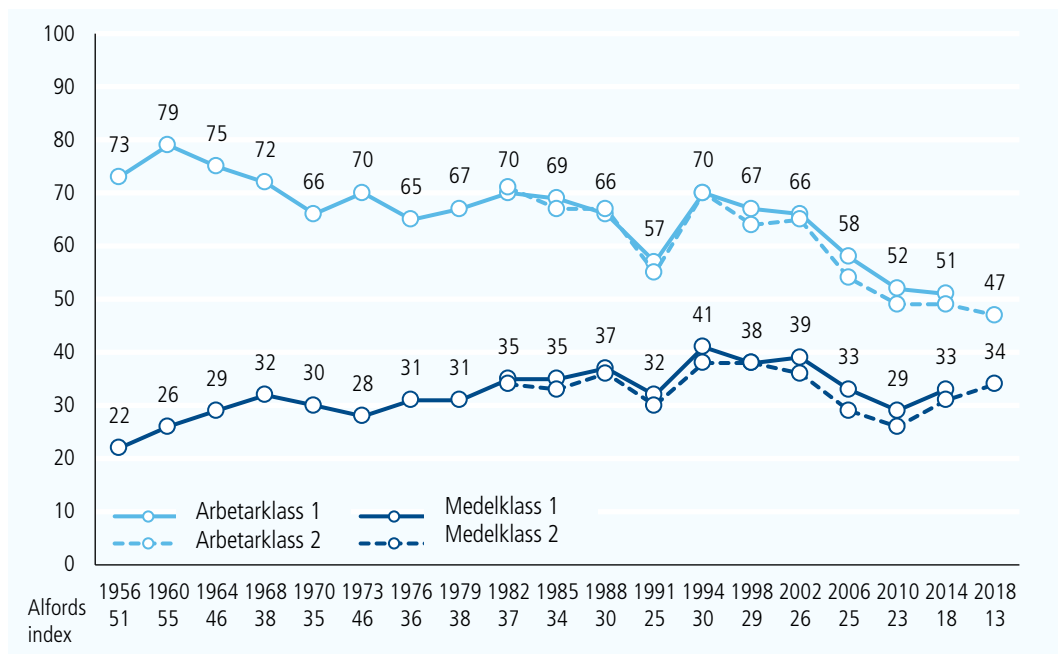
Däremot har klass och flera andra sociala skiljelinjer minskat i förklaringskraft i takt med att Sverige har förändrats från ett industrisamhälle till ett postindustriellt samhälle (Oscarsson, Bergman, Bergström & Hellström, 2021). Det finns två stora teorier till att klassskiljelinjens förklaringskraft på politiskt beteende minskar, nämligen *dealignment* och *realignment*. *Dealignment* syftar på att kopplingen mellan socioekonomiska grupperingar och politiska partier minskar i takt med att dessa grupper blir mindre statiska och tydliga i samhället. En process av individualisering och högre utbildning i samhället gör det svårare för individer att enbart utgå från sin klassposition för att välja politiskt parti. *Realignment*-teorin menar istället att socioekonomiska grupperingar omformas i takt med samhällets förändringar, snarare än att försvinna som en politisk dimension. I Ingleharts klassiska verk *The silent revolution* (1977) beskrivs en ny generation av politiska medborgare, som växt upp i efterkrigstidens välstånd. Dessa prioriterade postmateriella politiska värderingar högre än de tidigare dominerande politiska frågorna om ekonomisk omfördelning, vilket då skapade nya åsiktsmönster i relation till klass och utbildning. Båda dessa förklaringsmodeller fokuserar främst på förändringar hos väljarna. Det finns även teorier som menar att partier och politiken har förändrats, där partier inte i lika hög grad försöker locka till sig väljare baserat på klass utan på andra frågor, vilket minskar klassröstningen (Knutsen 2018). Oavsett om man följer teorier om *realignment* eller *dealignment* är det tydligt att samhället har genomgått stora förändringar sedan man började forska om klass och politiskt beteende. Därmed väcks frågan hur relevanta industrisamhällets klassiska ekonomiska och sociala faktorer fortfarande är för politiskt beteende i dagens Sverige?

Det vanligaste sättet forskare har mätt människors benägenhet att klassrösta är att beräkna Alford's index. Indexet visar skillnaden i röstning på socialistiska partier i arbetarklassen respektive medelklassen (se figur 1). Alford's index är en enkel modell som utgår från en 2x2 form, med två klasser och två partiblock. I dagens postindustriella samhälle är det en alltför förenklad bild att enbart tala om en arbetarklass och en övrig medelklass. Det är en verklighet som de flesta människor i Sverige inte känner igen sig i. Dessutom förenklar modellen partisystemet med dess idag åtta riksdagspartier in i socialistiska partier (Vänsterpartiet och Socialdemokraterna) och icke-socialistiska, vilket då övriga partier tillräknas. I modern forskning är det vanligt att nyansera vänsterhögerskalan genom att dela in vänstern och högern i ny eller gammal (old left, new left respektive old right new/populist right på engelska). Detta för att fånga de förändringar ideologierna har genomgått i samband med övergången till ett postindustriellt samhälle (Knutsen 2018). Den nya vänstern fokuserar mer på postmateriella värderingar så som feminism, miljöfrågor och HBTQ-rättigheter. Vänsterpartiet kan i modern tid mycket väl argumenteras för att tillhöra den nya vänstern (Vestin, 2019). Partier tillhörande den nya vänstern tilltalar i stor grad högutbildade väljare som ofta har medelklassyrken. Sådana nyanser missar Alford's index fullständigt. Förutom att modellen förenklar den

komplexa klass- och partistrukturen så tar Alfords index inte heller hänsyn till förändringar inom partierna. När väljarna själva får bedöma vart partierna befinner sig på en vänster-höger skala visar det sig att Miljöpartiet stadigt har rört sig från mitten 1982 till tydligt vänster år 2018, till och med precis till vänster om Socialdemokraterna (Oscarsson et al., 2021). Ändå räknas Miljöpartiet in bland icke-socialistiska partier enligt Alfords index.

Trots dessa omfattande problem med Alfords index har måttet levt kvar och används än idag, till stor del på grund av utmaningarna att hitta nya sätt att mäta klassröstning på ett adekvat sätt. Figur 1 som är indelad efter Valforskningsprogrammets klassindelning samt även självupplevd yrkesgrupp, visar hur klassröstning enligt Alfords index har utvecklats i Sverige sedan 1950-talet. Enligt det här måttet har sambandet mellan ekonomisk struktur och politiskt beteende minskat stort över tid. År 2018 låg Alfords index på 13 procentenheter, vilket är den lägsta nivån som mätts hittills i Valundersökningarna. Det går att jämföra med valet 1956 då Alfords index var 51.

Figur 1 Klassröstning i Sverige 1956–2018. Andelen röstande på Vänsterpartiet och Socialdemokraterna i arbetarklassen och medelklassen (procent, Alfords index)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet. Faktabladet Klassröstning 1956-2018

Kommentar: Version 1 är byggd på ett mycket detaljerat kodschema av arbetsstatus från öppna svar medan version 2 är byggd på respondenternas självklassificering i förformulerade yrkeskategorier. Andelen arbetare i valmanskåren har minskat från ungefär 50 procent i mitten av 1970-talet till omkring 25 procent under 2010-talet. Alla partiväljare ingår i procentbasen. Studenter är exkluderade från analysen. Alfords index för klassröstning representerar procentdifferensen och beräknas genom att subtrahera andelen röstande på socialistiska partier (V+S) i medelklassen från andelen röstande på socialistiska partier i arbetarklassen. Under perioden 2014-2018 bytte Valforskningsprogrammet undersökningsmetod från fysiska intervjuer till post/webbenkäter.

Alfords index lyckas, trots dess stora brister, fånga en pågående trend mot minskad klassröstning, precis som forskning med andra klassschema också visar (Vestin, 2019; Jansen, Evans & Graaf, 2013). Ett försök att bygga ett modernt klassschema som passar dagens samhälle i högre grad har gjorts av Oesch (2006). Enligt Oesch utsätts människor för olika typer av arbetslogiker på sina arbetsplatser, såsom interpersonell, teknisk eller organisatorisk arbetslogik. Det har i sin tur konsekvenser i hur man resonerar angående politiska frågor som omfördelning av resurser. Oesch's klassschema är tänkt att passa bättre i vårt postindustriella samhälle för att förklara politiskt beteende. Dock har studier i Sverige (Vestin, 2019) inte visat någon nämnvärd förbättring av förklaringskraft genom att applicera Oesch klassschema jämfört mot traditionella klassschema. Det verkar helt enkelt som att klassröstningen minskar, oavsett modell som appliceras. Studier av klassröstning och sociala skiljelinjer behöver fortsätta att moderniseras och specificeras ytterligare för att se vilka mönster som fortfarande är relevanta i dagens samhälle, och även för se vilka nya sociala skiljelinjer som potentiellt växer fram i takt med att samhället förändras.

Syftet med den här rapporten är att bidra till den pågående diskussionen om vilka materiella och sociala faktorer som spelar roll för politiskt beteende idag, och hur de står sig i jämförelse med den traditionella klassröstningen. Rapporten undersöker ett urval av sociala och materiella faktorer, med särskilt fokus på arbetssituation och boendesituation, i relation till politiskt beteende i valet 2018. Dessa jämförs sedan med klassposition för att se förklaringskraften i olika modeller för politiskt beteende.

Hur vi lever och röstar 2018

I tabell 1 redovisas en översikt av 17 materiella och sociala faktorer, och deras samband med politiskt beteende. Dessutom redovisas tre variabler som fokuserar på självupplevd ekonomisk situation och klass (se appendix för separata tabeller). Den indelning som uppvisar starkast statistiskt samband med partival i riksdagsvalet 2018 är självupplevd klassposition, med ett Cramers V på 0,16. Samband runt 0,15 anses som svaga, men även de svagaste sambanden är signifikant i den här tabellen.

Då klass generellt sätt har varit den faktor som har haft störst förklaringskraft för politiskt beteende i Sverige, är det intressant att se vilka andra variabler som hade lika eller nästan lika starkt samband 2018. Med ett samband på minst 0,15 finns följande gruppindelningar: arbetssektor, kön, vad man har för typ av anställning samt om man hyr eller äger sitt boende. Kön som social skiljelinje har visat sig bli allt mer viktig för hur vi röstar.¹ Vilken sektor en person arbetar i har också ökat i förklaringskraft de senaste decennierna (Oscarsson & Holmberg, 2016). Att arbeta i offentlig respektive privat sektor kan ha lika stor förklaringskraft som självupplevd klass kan delvis förklaras av att det också finns en skillnad i könsfördelning vad det gäller arbetssektor, där kvinnor i högre grad än män arbetar inom offentlig sektor. Ökningen av arbetssektor som en faktor för politiskt beteende kan även ses i ljuset av dealignment och kognitiv mobilisering, där väljare som arbetar inom en offentlig sektor ser egenvärdet i att sektorn behåller sin nuvarande storlek, vilket i sin tur då påverkar vilket parti de röstar på.

Att anställningstyp och bostadstyp visar i princip lika starka samband som klassposition kan spegla förändringar på arbets- och bostadsmarknaden. Att inneha en tillfällig anställning har blivit allt vanligare. År 1990 var cirka 10 procent av anställningar tillfälliga, idag är 15-17 procent av alla anställningar tillfälliga (Alfonsson, 2021). Bostadsbristen har också ökat. År 2013 hade 44 procent av Sveriges kommuner ett underskott av boende, en siffra som ökat till 73 procent år 2020 (Boverket, 2020). Det är framförallt

¹ Läs mer om hur könstillhörighet relaterar till politiskt beteende i *Trender i könsskillnader bland svenska väljare* av Maria Oskarsson och Jakob Ahlbom (Valforskningsprogrammets rapportserie 2021:1).

unga, studenter och nyanlända som har svårt att hitta boende. Ökade priser på bostadsmarknaden gör det svårt för flera grupper att köpa sitt boende, och långa hyresköer gör det svårt att få ett hyreskontrakt. Att hyra i andrahand är därför vanligare i grupper med en redan mer utsatt ekonomisk situation. Andrahandshyrorna har dessutom stigit med 84 procent mellan 2009 till 2018 för bostadsrätter (Boverket, 2018). Att anställningstyp och bostadstyp har ett nästan lika stort samband med val av parti som självvald klass är intressant eftersom de utsatta grupperna (de som hyr i andrahand och visstidsanställda) samtidigt har vuxit i samhället.

Tabell 1 Bivariata samband mellan sociala/materiella faktorer och partival 2018 (Cramers V)

Kategorier	Samband (Cramers V)	Antal svarande
Klassposition (6-kat, självvald)	0,16	8 979
Sektor (2-kat)	0,16	8 550
Kön (2-kat)	0,15	9 443
Anställningstyp (3-kat)	0,15	8 967
Bostadstyp (3-kat)	0,15	9 266
Utbildning (6-kat)	0,14	7 664
Bedömning av levnadsstandard de närmaste 10 åren (4-kat)	0,12	1 234
Stad-land (4-kat)	0,12	9 251
Yrkesgrupp (11-kat)	0,11	8 749
Inkomst (5-kat)	0,11	5 633
Ålder (7-kat)	0,10	9 427
Förtidspension/sjukbidrag under 2018 (ja/nej)	0,09	7 672
Civilstånd (4-kat)	0,09	9 258
Heltid/deltidsarbete (2-kat)	0,09	9 057
Socialbidrag under 2018 (ja/nej)	0,08	7 672
Förändring av ekonomisk situation senaste året (5-kat)	0,08	7 643
Sysselsättning (10-kat)	0,08	9 344
Föräldraersättning under 2018 (ja/nej)	0,07	7 672
Nationell uppväxt bakgrund (4-kat)	0,05	7 680
Arbetslösersättning under 2018 (ja/nej)	0,05	7 672

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Sambandsmättet Cramers V, visar statistisk samvariation mellan olika gruppindelningar och val av parti. Partivalet är oviktat då Cramers V inte tillåter viktning. Alla samband är statistiskt signifikanta med p-värde < 0.05. Måttet visar hur stor relevans en viss indelning eller åsikt har för partivalet. Cramers V kan gå mellan 0 (inget samband) till 1 (perfekt samband), desto högre värde desto större samband. Följande kategorier har använts: Klassposition (Arbetarhem, Jordbrukarhem, Tjänstemannahem, Högre Tjänstemannahem, Företagarhem, Annat), Sektor (Offentlig, Privat) (Offentlig sektor är en sammanslagning av kategorierna Kommunal), Regional och Statlig sektor, Kön (Man, Kvinna), Anställningstyp (Tillsvidare/fast anställning, Tidsbegränsad anställning, Egenföretagare), Utbildning (Förgymnasial utbildning kortare än 9 år, Förgymnasial utbildning 9-10 år, Gymnasial utbildning, Eftergymnasial utbildning kortare än två år, Eftergymnasial utbildning två år eller mer, Forskarutbildning), Bedömning av levnadsstandard (Mycket troligt, Ganska troligt, Inte särskilt troligt, Inte alls troligt), Stad-land (Ren landsbygd, Mindre tätort, Stad eller större tätort, Stockholm/Göteborg/Malmö), Yrkesgrupp (Tjänsteman, Tjänsteman med arbetsledande funktion, Tjänsteman med företags-/verksamhetsledande funktion, Arbetare, Arbetare med arbetsledande funktion, Jordbrukare: Ingen anställd, Jordbrukare: en eller flera anställda, Företagare: ingen anställd, Företagare: 1-9 anställda, Företagare: 10 eller fler anställda, Annat), Inkomst - årligt deklarerad löneinkomst 2016 (100 - 61 600, 61 700 - 228 300, 228 500 - 365 700, 365 800 - 486 400, 486 600 - 6821 500), Ålder (18-22, 23-29, 30-39, 40-49, 50-59, 60-69, 70+), Civilstånd (Ensamstående, Sambo, Gift/partnerskap, Änka/änkling), Heltid/deltidsarbete (Heltid, Deltid). Kategorin Deltid är en sammanslagning av kategorin Deltid - mer än 15 timmar i veckan och Deltid - mindre än 15 timmar i veckan, Förändring ekonomisk situation senaste året (Förbättrats mycket, Förbättrats något, Varken förbättrats eller försämrats, Försämrats något, Försämrats mycket), Sysselsättning (Förvärsarbetande, Förvärsarbetande ålderspensionär, Förvärsarbetande med sjuk/aktivitetsersättning, Förvärsarbetande student, Arbetsmarknadspolitiska åtgärder, Arbetslös/arbetslös, Ålderspensionär, Sjuk/aktivitetsersättning - f.d. förtidspensionär, Studerande, Annat), Nationell Uppväxt bakgrund (Utrikes född, Inrikes född med två utrikes födda föräldrar, Inrikes född med en inrikes och en utrikes född förälder, Inrikes född med två inrikes födda föräldrar). Se appendix för detaljerade bivariata tabeller för varje enskild variabel mot politiskt beteende.

De sociala och materiella faktorer med lägre samband i tabellen är bland annat om personen erhållit arbetslösersättning eller föräldraersättning under valåret. Arbetslösheten kan ha låg förklaringskraft då det är få svarande i undersökningen som har erhållit arbetslösersättning vilket gör det svårt att få statistisk styrka. Föräldraförsäkring är det däremot fler som har erhållit bland de som deltagit i studien. En förklaring till varför erhållande av föräldraförsäkring inte har något starkare samband med politiskt beteende kan vara för att det inte är en politisk fråga där partierna står långt ifrån varandra gällande dess varande eller icke-varande. Det är alltså inte en social faktor som politiseras, och blir på så sätt inte en politisk skiljelinje mellan gruppen som får föräldraförsäkring och de som inte får det. Oskarson (2015) menar att för att en social skiljelinje ska uppstå krävs det inte bara att det finns en skillnad mellan olika grupper, utan att den också politiseras och att olika partier tar olika ställning i frågan. Det är också en materiell faktor som utspelar sig under en kortare tid av en persons liv vilket skulle kunna förklara varför den inte har större förklaringskraft.

Tre modeller för politiskt beteende – vilka faktorer spelar störst roll?

Med utgångspunkt i de bivariata sambanden ovan har tre olika modeller för sociala och materiella faktorer och politiskt beteende tagits fram för att undersöka vilka faktorer som varit betydelsefulla för partival i 2018 års riksdagsval. Modellerna är baserade på de samband som nu eventuellt kan konkurrera med klassposition, nämligen bostadssituation och arbetssituation, eftersom de visar lika stark förklaringskraft på bivariat nivå. Modelleringen hjälper oss även att se om det finns sociala grupper som har en större tendens att rösta på ett specifikt parti. Analyserna genomförs med multinominala logistiska regressioner och baseras alla på Valundersökningen 2018. De förändrade predicerade sannolikheterna i tabellerna visar en ökad eller minskad sannolikhet att rösta på ett visst parti, beroende på vilken social grupp någon tillhör. I alla tre modeller används socioekonomiska faktorer så som kön, ålder och utbildningsnivå som kontroller.

Först undersöks boendesituation och politiskt beteende (tabell 2). Modellen kombinerar en klassisk social skiljelinje, nämligen att bo i staden eller på landsbygden, med skiljelinjen att äga eller hyra sitt boende. Modell nummer ett visar att det finns 8 procentenheters ökad sannolikhet att rösta på Vänsterpartiet om man hyr i första hand i jämförelse med att äga sitt boende, och 11 procentenheters ökad sannolikhet om man istället hyr i andra hand. För att rösta på Moderaterna uppstår ett motsatt mönster. Det är mer sannolikt att rösta på Moderaterna om man äger sitt eget boende, och sannolikheten att rösta på Moderaterna minskar istället med 10 procentenheter om man hyr sitt boende i första hand. Sannolikheten att rösta på Centerpartiet eller Kristdemokraterna ökar om man bor i ren landsbygd i jämförelse med alla andra alternativ. Samma tendens finns gällande Sverigedemokraterna. Boende i stad eller större tätort ger en lägre sannolikhet att rösta på Sverigedemokraterna (-5 pe) än de som bor på landet. Sannolikheten att rösta på Liberalerna ökar istället om man bor i en större stad, och för boende i någon av landets tre största städer ökar sannolikheten att rösta på Liberalerna med 8 procentenheter i jämförelse med att bo på landet. Att bo i en storstad eller att bo på landet spelar däremot mindre roll för politiskt beteende för Socialdemokraterna, där finns inget signifikant samband.

Tabell 2 Politiskt beteende och boendesituation 2018 (predicerade förändrade sannolikheter i procentenheter)

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Siffrorna i tabellen visar förändringarna i predicerade skattningar politiskt beteende för grupperna Hyr i första hand, Hyr i andra hand, Bor i mindre tätort, Bor i stad eller större tätort, Bor i Stockholm, Göteborg och Malmö. Åga sitt eget boende och Bo i

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	Annat
Hyr i första hand	+8***	+5	-3***	-3***	-10***	-2**	0	+3	+1***
Hyr i andra hand	+11***	-7	+1	-1	-8	-3	+1	+4	+1
Mindre tätort	-2*	+6	-5***	+4	0	-2**	0	-1	0
Stad eller större tätort	-1	+4	-6***	+4**	+5	-2***	0	-5***	0
Stockholm, Göteborg, Malmö	+2	-1	-6***	+8***	+6*	-4**	+2*	-6**	-1
<i>Kontrollvariabler</i>									
Ålder	-1***	+5	-2***	-0**	-0***	+0**	-1***	+1**	-1***
Man	-1	-6	-2	+1**	+4***	-1	-1	+7***	0
Gymnasium/Eftergymnasial	0	-10	-1	+2**	+10***	+1**	+4**	-5	0
Högskola/Universitet	+3***	-12	+3***	+6***	+8***	+1***	+8***	-19***	0
Antal svarande	7 569								
Pseudo-R ²	0,052								

ren landsbygd är referenskategorierna som de andra alternativen jämförs med. Kontrollvariablerna Ålder, Kön och Utbildning har även använts i modellen för att se till att effekter från dessa materiella och sociala faktorer inte skapar skensamband. För kontrollvariablerna är Kvinna samt Grundskola referens kategorier som de andra alternativen jämförs med. Alla skattningar av förändrade predicerade sannolikheter har beräknats genom att hålla alla andra variabler i modellen vid sina medelvärden. Statistisk signifikans redovisas med hjälp av * p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001.

I modell nummer två (tabell 3) undersöks sambanden mellan arbetssituation och politiskt beteende i valet 2018. Specifikt undersöks arbetssektor, typ av anställning och om man arbetar heltid eller deltid. Resultaten visar en ökad sannolikhet att rösta på både Centerpartiet, Liberalerna, Moderaterna och Kristdemokraterna om man arbetar i den privata sektorn i jämförelse med den offentliga sektorn. Viktigt att notera är att den här skillnaden i partival i relation till vilken sektor man arbetar i är signifikant även vid kontroller för könstillhörighet. Om man har en tidsbegränsad anställning ökar sannolikheten för att rösta på Vänsterpartiet eller Miljöpartiet i jämförelse med en tillsvidareanställning. En liknande om än något svagare effekt att rösta på Vänsterpartiet eller Miljöpartiet finns också om man arbetar deltid i jämförelse mot heltid. Med andra ord är det mer sannolikt att rösta på Vänsterpartiet eller Miljöpartiet om man har en mindre trygg position på arbetsmarknaden i form av deltidarbete eller tillfälligt arbete. Att vara egenföretagare ökar istället sannolikheten att rösta på något av de borgliga partierna förutom Liberalerna, dessutom ökar det även sannolikheten att rösta på Miljöpartiet med en procentenhet. Egenföretagare har däremot en mindre tendens att rösta på Vänsterpartiet (-2pe). Avslutande kan vi se att deltidsarbete minskar sannolikheten att rösta på Moderaterna med 5 procentenheter.

Tabell 3 Politiskt beteende och arbetssituation 2018 (predicerade förändrade sannolikheter i procentenheter)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	Annat
Privat sektor	-3	-6	+1***	+1**	+7***	+1**	0	+0**	0
Tidsbegränsad anställning	+7***	-5	+1	-1	-4	-3	+3***	+1	+1*
Egenföretagare	-2**	-18	+6***	-0***	+11***	+2***	+1***	-0***	-1
Deltidsarbete	+3**	0	-1	0	-5*	0	+2**	+1	0
<i>Kontrollvariabler</i>									
Ålder	-2***	+4	-1***	-0*	+0***	+0*	-1***	+1*	-1***
Man	0	-3	-3**	0	+1*	-1	-1	+7***	0
Gymnasium/Eftergymnasial	-1	-11	-1	+3**	+11***	+1**	+4**	-6	-1
Högskola/Universitet	+3***	-15	+3***	+8***	+12***	+1***	+8***	-20***	0
Antal svarande	7 569								
Pseudo-R ²	0,049								

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Siffrorna i tabellen visar förändringarna i predicerade skattningar politiskt beteende för grupperna Arbetar i privat sektor, Innehar tidsbegränsad anställning, Egenföretagare, Arbetar deltid (deltid är en sammanslagning av kategorierna Arbetar deltid – mer än 15 timmar och Arbetar deltid – mindre än 15 timmar). Referenskategorierna är Arbeta i offentlig sektor, Ha en tillsvidareanställning samt Heltidsarbete. Kontrollvariablerna Ålder, Kön och Utbildning har även använts i modellen för att se till att effekter från dessa materiella och sociala faktorer inte skapar skensamband. För kontrollvariablerna är Kvinna och Grundskola referenskategorierna som de andra alternativen jämförs med. Alla skattningar av förändrade predicerade sannolikheter har beräknats genom att hålla alla andra variabler i modellen vid sina medelvärden. Statistisk signifikans redovisas med hjälp av * p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001.

Den avslutande modellen (tabell 4) undersöker politiskt beteende utifrån subjektiv klassposition. Klassposition förstås vanligtvis inom klassforskning som ett relationellt fenomen, där exempelvis arbetarklassen definieras i relation till de andra klasserna i form av makt och position på arbetsmarknaden (Vestin, 2019). För att klassröstning ska uppstå krävs ett klassmedvetande hos den som röstar. Väljaren behöver identifiera sig med en klass och se att det finns politiska alternativ som är gynnsammare än andra utifrån dennes klass (Oskarson, 1994). Därför är subjektiv klassposition ett passande mått att utgå ifrån för att se samband med klassröstning snarare än enbart ett kodat klassmått utifrån yrke, då det inte garanterar att individen själv anser sig tillhöra den specifika klassen.

I modellen nedan ser vi att sannolikheten att rösta på Centerpartiet eller Moderaterna ökar om man definierar sig med någon annan tillhörighet än arbetarklass. För specifikt jordbrukarhem ökar det med hela 23 procentenheter att rösta på Centerpartiet. De som istället definierar sig som att tillhöra ett företagarehem har en ökad förändrad sannolikhet på 29 procentenheter att rösta på Moderaterna. För Sverigedemokraterna syns ett annat mönster, att definiera sig som något annat än arbetarklass minskar istället sannolikheten att rösta på Sverigedemokraterna. Exempelvis så minskar sannolikheten att rösta på Sverigedemokraterna med 8 procentenheter om man anser sig tillhöra ett högre tjänstemannahem.

Tabell 4 Politiskt beteende och klass 2018 (predicerade förändrade sannolikheter i procentenheter)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	Annat
Jordbrukarhem	-5	-21	+23***	-2	+9***	+4***	-2	-6**	0
Tjänstemannahem	-3	-12	+4***	+5***	+14***	+0***	+1***	-8	0
Högre tjänstemannahem	-5	-22	+6***	+6***	+27***	-2***	-0***	-8**	-1
Företagarhem	-6	-26	+3***	+5***	+29***	+0***	-1***	-4***	-1
Annat	+2***	-14	+2***	+4***	+12***	-1	+1**	-6	+0*
<i>Kontrollvariabler</i>									
Ålder	-2***	+7	-2***	-0***	-2***	+0***	-1***	+1***	-1***
Man	-1	-5	-3	+0*	+3***	-1	-1	+7***	0
Gymnasium/Eftergymnasial	0	-6	-2	+1	+6***	+1*	+4*	-4	0
Högskola/Universitet	+5***	-4	+1	+5***	+2	+1	+8***	-17***	0
Antal svarande	7 569								
Pseudo-R ²	0,064								

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Siffrorna i tabellen visar förändringarna i predicerade skattningar politiskt beteende för grupperingarna inom subjektiv klassposition. Frågan lyder: "Om du skulle beskriva ditt nuvarande hem, vilken av de nedanstående alternativ stämmer då bäst?" I tabellen redovisas alternativen Jordbrukarhem, Tjänstemannahem, Högre tjänstemannahem, Företagarhem och Annat. Referenskategori är arbetarklass. Kontrollvariablerna Ålder, Kön och Utbildning har även använts i modellen för att se till att effekter från dessa materiella och sociala faktorer inte skapar skensamband. För kontrollvariablerna är Kvinna samt Grundskola referenskategorierna som de andra alternativen jämförs med. Alla skattningar av förändrade predicerade sannolikheter har beräknats genom att hålla alla andra variabler i modellen vid sina medelvärden. Statistisk signifikans redovisas med hjälp av * p<0.05, ** p<0.01, *** p<0.001.

Klassröstning nu och i framtiden

De tre modellerna visar att vid sidan av klass är det lätt att hitta flera sociala och materiella faktorer som samvarierar med politiskt beteende, framförallt vad det gäller arbetsituation och bostadssituation. Alla tre modeller ligger tätt intill varandra i förklaringskraft². Klass fortsätter att vara en av de sociala skiljelinjer som spelar enskilt störst roll för politiskt beteende. Det ska däremot poängteras att ingen av modellerna uppnår särskilt stor förklaringskraft.

Även i denna rapportens försök att specificera och ordna olika sociala och materiella faktorer syns samma tendenser som tidigare forskning visat. Nämligen att klassröstningen 2018 inte har närmelsevis lika stark förklaringskraft som förr. Den här rapporten

² Förklaringskraft är mätt i Pseudo-R². Klassmodellen uppmätte 0,064, bostadsmodellen 0,052, och arbetsmodellen 0,049. Pseudo-R² är ett mått som jämför hur mycket modellen förbättrar en predicerad av politiskt beteende i jämförelse med en nollmodell.

ser dessutom tendenser att klass inte längre är den enskilt dominerande sociala skiljelinjen i Sverige, utan nu istället delar den platsen med andra sociala skiljelinjer som blir viktigare. Så som kön, om man äger sitt boende samt hur ens arbetssektor och arbetsvillkor ser ut. Det lämnar frågan kring hur de här sociala skiljelinjerna kommer att bli ytterligare politiserade i framtiden och organiserade vid sidan av klass.

Med en allt mer fragmenterad klassbild i Sverige behövs det utvecklas nya sätt att förstå klass i Sverige. Tiden när klass var en dikotom indelning och Sveriges politiska partier enkelt kunde delas in i socialistiska och icke-socialistiska är sedan länge förbi. I skuggan av Alford's index behöver nya mått växa fram som adekvat fångar de nyanser som klass utgör för politiken i Sverige. Ett endimensionellt fokus på klassposition missar nämligen en potentiell paradox i samhället. Arbetarklassen som grupp har blivit mindre i Sverige, samtidigt som ojämlikheten i samhället ökar (Ahrne, Stöber & Thaning, 2020). För att klassröstning ska existera krävs det som tidigare nämnt att personen identifierar sig med sin klass och ser klassintressen som politiska. De växande grupperna av människor som inte äger sitt boende och innehar en tillfällig anställning visar tendenser att rösta annorlunda i lika hög grad som de som identifierar sig med arbetarklassen. Frågan för framtida forskning blir dels att se hur ett modernt klassbegrepp eller klassschema ska gruppera människor som i vissa faktorer är materiellt eller socialt lika, men i andra inte. Eller om materiella och sociala faktorer snarare behöver analyseras allt mer på detaljnivå, för att inte missa nyanser i människors val av parti i samband med deras livsvillkor, oavsett klassmedvetandes varande eller icke-varande i befolkningen.

Referenser

- Alfonsson, J. (2021). Normaderna på den svenska arbetsmarknaden. I D. Suhonen, G. Therborn, & J. Weithz (red.) *Klass i Sverige: ojämlikheten, makten och politiken i det 21:a århundradet*. (s. 443-462) Lund: Arkiv förlag.
- Ahrne, G., Stöber, N., & Thaning, M., (2021) Klasstrukturen i Sverige. I D. Suhonen, G. Therborn, & J. Weithz (red.) *Klass i Sverige: ojämlikheten, makten och politiken i det 21:a århundradet*. (s 21-51) Lund: Arkiv förlag.
- Boverket (2018). *Uppdrag att följa utvecklingen på andrahandsmarknaden*. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2018/uppdrag-att-folja-utvecklingen-pa-andrahandsmarknaden/> Hämtad 2021-03-26.
- Boverket (2020). *Bostadsmarknadsenkäten 2020*. <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/oppna-data/bostadsmarknadsenkaten/> Hämtad 2021-03-26.
- Inglehart, R. (1977). *The silent revolution: changing values and political styles among Western publics*. Princeton, N.J.: Princeton U.P.
- Jansen, G., Evans, G., & Graaf, N. (2013). Class voting and Left–Right party positions: A comparative study of 15 Western democracies, 1960–2005. *Social Science Research*, 42(2), 376-400.
- Knutsen, O. (2018). *Social Structure, Value Orientations and Party Choice in Western Europe* (Palgrave Studies in European Political Sociology). Cham: Springer International Publishing.
- Lazarsfeld, P.F., Berelson, B. & Gaudet, H. (1944). *The people's choice: how the voter makes up his mind in a presidential campaign*. New York: Duell, Sloan and Pearce.
- Lipset, S., & Rokkan, S. (1967). *Party systems and voter alignments: Cross-national perspectives* (International yearbook of political behavior research, 7). New York: Free Press.
- Oesch, D. (2006). Coming to Grips with a Changing Class Structure: An Analysis of Employment Stratification in Britain, Germany, Sweden and Switzerland. *International Sociology*, 21(2), 263-288.
- Oscarsson, H., & Holmberg, S. (2016). *Svenska väljare* (Upplaga 1:1 ed.). Stockholm: Wolters Kluwer.
- Oscarsson, H., Bergman, T., Bergström A., & Hellström J. (2021) *Demokratirådets rapport 2021: Polasering i Sverige*. SNS Förlag Stockholm.
- Oskarson, M. (1994). *Klassröstning i Sverige : Rationalitet, lojalitet eller bara slentrian*. Diss. Göteborgs Universitet.
- Oskarson, M. (2015). The Never-Ending Story of Class Voting in Sweden. In Pierre, Jon (ed) *Oxford Handbook of Swedish Politics*.
- Vestin, E. (2019). *The decline of class voting in Sweden 1968-2014 : Reconsiderations, explanations and the role of the new middle class*. Diss. Göteborgs Universitet.

Appendix – bivariata tabeller

Tabell A1 Partival 2018 i undergrupper – arbetstid (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Heltid	7,3	28,1	8,7	5,8	21,1	6,3	4,0	17,3	0,4	1,1	100	7 642
Deltid	11,4	28,4	8,7	4,7	15,4	6,7	6,8	16,1	0,7	1,0	100	1 415

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Kategorin Deltid är en sammanlagning av kategorierna Arbetar deltid – mer än 15 timmar, och Arbetar deltid – mindre än 15 timmar.

Tabell A2 Partival 2018 i undergrupper – arbetssektor (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Offentlig sektor	10,0	33,2	8,3	5,7	16,4	6,1	5,2	13,7	0,5	0,9	100	3 722
Privat sektor	6,1	24,2	8,9	5,6	23,6	6,4	3,6	20,2	0,4	1,2	100	4 828

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Offentlig sektor är en sammanlagning av kategorierna statlig, kommunal och landsting/regional.

Tabell A3 Partival 2018 i undergrupper – bostadstyp (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Äger bostaden (även bostadsrätt)	6,0	27,1	9,4	6,2	22,3	6,7	4,2	17,0	0,3	0,8	100	6 951
Hyr i första hand	13,8	32,3	5,5	3,6	13,1	5,1	5,0	18,8	1,1	1,7	100	2 068
Hyr i andra hand/inneboende	19,8	18	10,0	5,0	13,1	4,8	7,4	17,7	0,8	3,5	100	247

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet.

Tabell A4 Partival 2018 i undergrupper – mottagit arbetslösersättning år 2018 (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Nej	8,4	28,3	9,1	6,0	20,2	6,3	4,9	15,4	0,4	1,0	100	7 521
Ja	12,7	22,4	4,8	4,8	19,2	4,5	7,6	21,7	1,2	1,1	100	151

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Arbetslösersättning är baserat på registerdata.

Tabell A5 Partival 2018 i undergrupper – mottagit föräldraersättning 2018 (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Nej	8,3	28,5	8,9	5,8	20,1	6,3	4,5	16,3	0,4	0,9	100	6 434
Ja	9,3	26,8	9,6	7,0	21,0	6,0	7,3	11,0	0,6	1,4	100	1 238

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Föräldraersättning är baserat på registerdata.

Tabell A6 Partival 2018 i undergrupper – mottagit socialbidrag 2018 (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Nej	8,4	28,2	9,1	6,0	20,4	6,3	5,0	15,3	0,5	1,0	100	7 606
Ja	14,2	27,9	3,9	2,3	4,4	1,4	3,5	35,2	0,0	7,3	100	66

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Socialbidrag är baserat på registerdata.

Tabell A7 Partival 2018 i undergrupper – mottagit förtidspension/sjukbidrag 2018 (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Nej	8,3	28,0	9,2	6,1	20,6	6,3	5,0	15,3	0,4	1,0	100	7459
Ja	16,1	35,8	3,8	2,3	7,7	4,1	3,4	23,1	1,3	2,4	100	213

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Statistik om förtidspension/sjukbidrag är baserat på registerdata.

Tabell A8 Partival 2018 i undergrupper – anställningstyp (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Tillsvidare-/ fast anställning	7,7	30,4	8,2	5,8	19,4	6,4	4,1	16,6	0,4	1,0	100	7 543
Tidsbegränsad anställning	17,3	22,0	9,5	4,0	14,3	3,9	9,9	15,8	1,5	1,9	100	638
Jag är egen företagare	3,7	12,7	11,9	5,4	32,8	7,8	3,6	21,9	0,1	0,2	100	786

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Frågan lyder: "Är/var din tjänst en tillsvidanställning eller tidsbegränsad anställning?"

Tabell A9 Partival 2018 i undergrupper – syn på egen ekonomi de senaste 12 månaderna (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Förbättrats mycket	12,1	27,3	9,9	5,7	19,4	6,3	5,8	11,6	1,0	0,9	100	396
Förbättrats något	8,1	30,7	10,1	6,3	20,4	5,6	5,0	11,9	0,5	1,4	100	2 160
Varken förbättrats eller försämrats	7,3	27,7	8,7	5,7	20,8	6,7	4,3	17,5	0,4	1,0	100	3 764
Försämrats något	8,0	23,9	8,3	4,5	20,3	5,8	2,7	25,1	0,8	0,7	100	1 019
Försämrats mycket	8,8	25,4	4,2	3,3	11,9	6,1	1,5	36,6	0,6	1,6	100	304

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över- och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Frågan lyder: "Har det ekonomiska läget i Sverige förbättrats, förblivit detsamma eller försämrats om du jämför med hur läget var för 12 månader sedan? – Din egna ekonomiska situation"

Tabell A10 Partival 2018 i undergrupper – yrkesgrupp (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Tjänsteman	9,4	27,6	9,5	7,5	21,9	6,2	6,3	10,3	0,5	0,8	100	3 078
Tjänsteman med arbetsledande funktion	5,3	26,9	8,4	8,2	25,7	7,0	4,2	13,8	0,3	0,2	100	1 080
Tjänsteman med företags/verksamhetsledande funktion	3,7	21,8	10,2	8,8	31,3	6,8	4,8	11,7	0,0	1,0	100	526
Arbetare	9,0	34,8	6,5	2,9	11,9	5,8	3,1	23,8	0,6	1,5	100	2 764
Arbetare med arbetsledande funktion	8,0	29,5	6,1	2,6	16,3	8,5	2,6	24,1	0,4	1,9	100	435
Jordbrukare: ingen anställd	4,1	2,1	44,4	1,8	16,1	6,5	1,8	23,2	0,0	0,0	100	45
Jordbrukare: en eller flera anställda	0,0	0,0	18,7	0,0	47,9	20,0	0,0	13,4	0,0	0,0	100	19
Företagare: ingen anställd	6,9	15,8	11,7	5,2	28,9	6,6	3,5	21,1	0,3	0,0	100	277
Företagare: 1–9 anställda	2,7	12,9	9,2	5,6	33,6	7,0	2,4	25,3	0,3	1,1	100	295
Företagare: 10 eller fler anställda	3,0	13,1	8,8	5,3	41,3	8,4	1,8	18,3	0,0	0,0	100	91
Annat	9,3	27,4	9,9	6,5	15,9	5,7	6,6	12,4	1,4	5,0	100	139

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över- och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Frågan lyder: "Vilken av de här yrkesgrupperna hör/hörde du till?"

Tabell A11 Partival 2018 i undergrupper – bedömning av egen levnadsstandard de kommande 10 åren (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Mycket troligt	10,7	21,5	12,8	3,8	23,1	4,6	8,2	12,3	1,1	2,0	100	174
Ganska troligt	6,3	24,5	8,7	6,1	27,4	6,2	7,0	12,2	0,3	1,4	100	382
Inte särskilt troligt	7,7	28,4	8,5	5,4	23,1	7,1	3,5	15,4	0,9	0,0	100	518
Inte alls troligt	8,5	27,9	7,9	2,0	16,7	8,5	4,6	23,5	0,6	0,0	100	160

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Frågan lyder: "Enligt din bedömning hur troligt är de att din levnadsstandard kommer förbättras under de kommande 10 åren?"

Tabell A12 Partival 2018 i undergrupper – ålder 7 grupper (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
18-22	13,0	18,9	14,1	4,9	20,1	5,7	5,8	15,9	0,5	1,3	100	419
23-30	13,6	18,0	10,7	5,3	18,7	6,4	8,7	13,6	1,5	3,6	100	880
31-40	11,5	25,2	9,0	7,1	19,1	5,3	7,2	12,7	0,5	2,3	100	1 206
41-50	6,7	24,7	9,4	6,3	24,2	6,4	5,0	15,6	0,3	1,3	100	1 605
51-60	7,1	28,9	8,1	5,4	21,2	5,9	3,8	18,7	0,5	0,4	100	1 749
61-70	7,8	32,4	7,0	4,7	16,9	5,7	2,8	22,1	0,2	0,4	100	2 011
71-84	4,1	35,4	7,7	4,9	18,9	8,0	2,0	18,4	0,4	0,2	100	1 778

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet.

Tabell A13 Partival 2018 i undergrupper – kön (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Kvinna	9,1	30,7	10,1	5,4	18,3	6,9	5,4	12,6	0,7	0,9	100	4 825
Man	6,9	25,7	7,2	5,7	21,7	5,7	3,4	22,3	0,3	1,3	100	4 618

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: : Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet.

Tabell A14 Partival 2018 i undergrupper – sysselsättning (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Förvärsarbetande	8,2	25,3	9,6	6,2	22,1	6,1	5,7	15,3	0,4	1,2	100	4 818
Förvärsarbetande pensionär	5,4	22,0	8,0	4,8	24,3	9,1	1,6	24,9	0,0	0,0	100	200
Förvärsarbetande med sjuk/aktivitetsersättning	15,2	25,5	7,6	6,8	4,3	6,1	5,1	27,4	2,0	0,0	100	48
Förvärsarbetande student	18,5	24,9	7,1	8,3	14,6	5,3	9,6	4,1	2,2	5,4	100	134
Arbetsmarknadspolitiska åtgärder	10,1	25,3	8,6	4,8	22,0	6,0	2,9	18,6	0,4	1,4	100	485
Arbetssökande	15,0	25,3	4,8	2,4	14,0	6,3	5,3	26,1	0,0	1,0	100	168
Ålderspensionär/avtalspensionär	5,1	35,5	7,5	4,9	17,2	6,9	2,2	20,1	0,3	0,3	100	2 781
Sjuk-/aktivitetsersättning	15,2	32,6	3,2	1,6	7,8	5,4	1,2	29,0	0,5	3,5	100	191
Studerande	13,8	23,1	11,7	4,9	17,7	5,0	7,5	13,1	1,5	1,9	100	462
Annat	7,8	14,5	6,2	8,4	24,9	11,7	4,2	13,5	0,0	8,8	100	57

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: : Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Frågan lyder: "Vilken av de här grupperna tillhör du för närvarande?"

Tabell A15 Partival 2018 i undergrupper – subjektiv klassposition (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Arbetarhem	9,1	37,0	5,3	2,3	11,5	5,4	3,0	24,7	0,4	1,3	100	3 298
Jordbrukarhem	3,6	17,4	25,3	1,6	20,6	10,4	1,6	18,2	0,0	1,1	100	300
Tjänstemannahem	8,0	26,7	9,2	8,1	22,7	6,4	6,4	11,2	0,5	0,8	100	3 437
Högre tjänstemannahem	5,7	15,7	12,5	9,7	33,6	6,4	4,8	10,4	0,7	0,6	100	841
Företagarhem	3,1	9,2	8,9	7,2	36,4	8,8	2,9	22,9	0,2	0,6	100	597
Annat	13,5	26,5	8,7	5,4	16,2	5,9	5,3	14,9	0,9	2,8	100	506

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Frågan lyder: "Om du skulle beskriva ditt nuvarande hem, vilket av nedanstående alternativ stämmer då bäst?"

Tabell A16 Partival 2018 i undergrupper – inkomst 5 grupper (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Mindre än 61 600 kr	10,7	26,7	9,4	5,9	17,4	7,2	4,7	15,4	0,8	1,9	100	742
61 700 – 228 300 kr	11,6	25,3	9,8	5,2	19,0	6,0	6,5	13,9	1,0	1,8	100	864
228 500 – 365 700 kr	10,8	30,8	9,2	4,8	15,7	6,0	5,4	15,9	0,6	0,8	100	1 304
365 800 – 486 400 kr	8,4	29,0	8,0	5,4	20,4	6,5	6,2	15,2	0,2	0,8	100	1 334
Mer än 486 600 kr	5,4	20,4	11,8	9,9	31,0	5,7	6,0	8,8	0,3	0,8	100	1 389

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Inkomst här baseras på registerdata om årlig deklarerad inkomst år 2016.

Tabell A17 Partival 2018 i undergrupper – bakgrund (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Utrikes född	10,6	37,6	4,7	5,6	18,0	4,7	3,8	14,5	0,2	0,3	100	552
Inrikes född med två utrikes födda föräldrar	12,4	22,0	6,9	7,1	21,5	5,9	4,5	16,4	0,5	2,8	100	184
Inrikes född med en inrikes och en utrikes född förälder	8,8	23,6	9,7	8,1	20,2	5,9	6,4	15,9	0,4	1,0	100	519
Inrikes född med två inrikes födda föräldrar	8,2	27,9	9,4	5,8	20,3	6,4	5,0	15,5	0,5	1,0	100	6 425

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över- och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet. Statistik om bakgrund är inhämtad som registerdata.

Tabell A18 Partival 2018 i undergrupper – civilstånd (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Ensamstående	11,5	27,1	6,9	4,9	16,0	6,0	4,9	19,9	0,8	1,8	100	2 233
Sambo	10,3	26,6	9,0	5,5	19,0	4,4	5,8	17,4	0,8	1,3	100	1 995
Gift/Partnerskap	5,7	28,5	9,2	5,9	22,5	7,2	3,9	16,3	0,2	0,7	100	4 743
Änka/Änkling	3,9	41,0	7,1	4,9	18,1	9,0	2,3	13,0	0,7	0,0	100	287

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över- och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet.

Tabell A19 Partival 2018 i undergrupper – boende i stad eller landsbygd (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Ren landsbygd	6,2	24,7	14,4	2,6	16,8	7,7	2,8	23,5	0,4	0,9	100	1 286
Mindre tätort	5,7	31,1	7,1	4,0	17,5	6,9	2,9	23,5	0,6	0,7	100	1 817
Stad eller större tätort	7,8	29,3	8,0	6,3	21,7	6,1	4,5	14,8	0,4	1,1	100	4 558
Stockholm, Göteborg, Malmö	13,4	23,8	6,9	7,9	21,1	5,2	7,7	12,4	0,5	1,2	100	1 590

Källa: Valundersökningen 2018, Valforskningsprogrammet Göteborgs universitet.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet.

Tabell A20 Partival 2018 i undergrupper – utbildning 6 grupper (procent)

	V	S	C	L	M	KD	MP	SD	FI	Annat	Total	n
Samtliga	8,0	28,3	8,7	5,5	19,8	6,3	4,4	17,5	0,5	1,1	100	9 649
Förgymnasial utbildning	3,4	43,1	6,7	2,5	10,8	5,6	1,4	26,3	0,3	0,0	100	293
Förgymnasial utbildning	5,3	27,0	6,8	3,4	19,0	4,1	1,7	31,3	0,4	1,1	100	460
Gymnasial utbildning	6,8	31,2	6,8	3,6	19,8	6,5	2,2	21,8	0,2	1,1	100	2 930
Eftergymnasial utbildning	10,2	26,2	7,9	5,6	24,4	6,6	5,1	12,0	1,0	1,2	100	577
Eftergymnasial utbildning	10,7	24,8	11,7	8,7	20,9	6,4	8,2	7,0	0,6	1,0	100	3 273
Forskarutbildning	11,2	19,1	13,4	14,6	18,6	6,4	9,4	5,3	0,8	1,4	100	131

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018.

Kommentar: Kategorin Samtliga visar röstfördelningen i valet 2018. Undergruppernas resultat är även viktade utifrån valresultatet för att ta hänsyn till eventuell över-och underrepresentation av olika partisympatier i datamaterialet.

Valforskningsprogrammet
Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
Box 711, SE-405 30 Göteborg

Valforskningsprogrammet finns vid Statsvetenskapliga institutionen i Göteborg. Sedan 1954 har vi genomfört empiriska studier av opinionsbildning, val och väljarbeteende och undersökt tillståndet och utvecklingen av den svenska representativa demokratin.

Syftet med forskningen är bland annat att förklara varför väljare röstar som de gör och varför val slutar som de gör. Vi spårar och följer trender i svensk valdemokrati och gör jämförelser med utvecklingen i andra länder.

Professor Henrik Ekengren Oscarsson leder det svenska Valforskningsprogrammet.

